

Автор на статията е Евгени Колев, публикувана е в news.bg на 05.10.2010 г.

В понеделник София стана умълчан свидетел на поредното национално унижение. Пред посолството на братските днес Съединени щати в присъствието на български политици и военен оркестър - от това, което остана от Българската армия, бе открит паметник на американските летци, намерили смъртта си по време на Втората световна война в небето над българската столица.

Ще се опитаме снизходително да приемем този акт единствено като израз на раболепие и верноподанничество пред новия „Голям брат“. Като признателност към заслугите и неизменния авторитет на посланика на САЩ Н.П. Уорлик, който напоследък зачести да размахва назидателно пръстче и да поучава на висок глас родните управници, как да си карат държавния локомотив.

А не като поредното предателство към историческата памет, като светотатство към стотиците невинни цивилни жертви и героизма на бранителите на родното небе през последната световна война...

Защото тези, които почитаме с този паметник са донесли само мъка на България: въздушни тревоги, затъмнение, евакуация, разлъка, страдание, разрушения. И смърт.

Нищо, че по ирония на съдбата летящите крепости В-21, изсипвали смъртоносния си товар над София, носят по американски непретенционното име Liberator.

Статистиката безпристрастно отчита подвига на „освободителите“: 1243 невинни българи са убити, над 1355 ранени, сринатите със земята сгради надхвърлят 5365. Независимо, че най-страшни за старите софиянци остават месеците ноември и декември 1943, периода от януари до юли 1943, първите „освободителни“ бомби падат над столицата още на 6 април 1941 - загиват осмина. Същият ден на въздушен удар е подложен и Кюстендил - 67 загинали, 90 ранени.

За най-страшен за столицата се смята 30 март 1944 - над града надвисват 450 бомбардировача, които заливат беззащитна София с 3 хиляди фугасни и 30 хиляди

запалителни бомби. Унищожени са 3357 здания, убити на 139 души (заради евакуацията жертвите са сравнително малко). През войната са бомбардирани Дупница, Враца, Карлово (само там и във Враждебна сред целите са военни обекти - летища).

За целият период на варварски бомбардировки български пилоти успяват да свалят повече от 100 противникови машини. Смъртта си намират (според някои данни) 159, пленени са 329 души от екипажите. Двама български асове загиват над София в опита си да преградят пътя на вражеските армади - Димитър Списарвски (след самоубийствен таран) и Мито Дисов.

Във вражески самолет се връзва и Неделчо Бончев. Пада. Поради заболяване лекарска забрана го отстранява от полети. Самоволно се връща в строя и през октомври 1944 неговата машина излита, за да брани небето на България от новия враг - Германия. Свален е и за последен път е видян в немски военнопленнически лагер край Скопие. Предполага се че е разстрелян.

Това са героите на България, чиито памет трябва да помним и почитаме. Другите... Поредния агресор с благородни подбуди.

„Какво по-подобаващо признание за тези мъже от това, че сега, на тази церемония, ние стоим рамо до рамо като съюзници“; заявява посланик Уорлик. Ще му напомним ненатрапчиво - а и на българските политици, чувствителни към всеки повей на вятъра на подмяната - че Великобритания и Германия са съюзници от доста по-отдавна. Но на никой в Англия няма да му мине през акъла да постави монумент на немските летци, сринали до основи Ковънтри. Нито в Германия са „признателни до паметник“; на Кралските ВВС (и щатските такива), оставили след себе си пепелищата на Дрезден. Едва ли в Япония - предан съюзник на САЩ - има болен мозък, който ще се наумува да постави в Хиросима бюст на полк. Пол Тибетс, нито дори на майка му, чието име носи атомният бомбардировач B-29 Enola Gay.

Защото им е останало нещо, наречено национална гордост, национално самоосъзнание, национална памет...

Единствено в родината на убитите поети, на изоставения Ботев, на предадения Левски

и на погазените национални идеали е възможно да се постави паметник на убийци на беззащитни жени, деца и старци. На безогледни рушители на паметници на културата в град с древна история.

Град - столица на страната, която в тази същата война не изпрати нито един свой войник на нито един фронт. Чиито синове излитаха, за да бранят своето небе единствено за чест и родина. Дори когато противникът се променя внезапно, за тях България остава над всичко.

И в тази България днес няма място едновременно за два паметника. На нейните мъртви герои и на техните противници.

И посланик Уорлик учудващо мъдро отбелязва: „Да помнят е това, което живите дължат на мъртвите!“ Да помним? Основния пропуск на всички наши български преходи.

Подменяме ценности, пренаписваме история, махаме портрети от стената, поставяме нови, обръщаме гръб на вчерашни приятели, целуваме ръката на поредни освободители. Живеем с постоянни запаси от хляб и сол за посрещането им. И с ключовете от крепостите, които са ни опазили дори през седем века робство.

Едва сдобили се със свобода, сме готови да я продадем за илюзорна сигурност. Прав е Негово превъзходителство: „Да помним...“ Но го дължим не само на мъртвите, но и на живите, и на неродените. Защото ако толкова лесно забравяме - един ден ще осъмнем с паметник на Ахмед ага Барутанлията в Батак и на Гаази Осман Нури паша в Плевен. Що не? Ние и с Турция сме съюзници...